

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİ İLE AKADEMİK ve ÇALGI BAŞARILARININ KARŞILAŞTIRILMASI

The Relations between the Music Teacher Candidates' Levels of Self Esteem and Their Successes in Academic and Playing Instruments

Sena GÜRŞEN OTACIOĞLU ¹

Özet

Türkiye’de müzik eğitimi almakta olan öğretmen adaylarının Benlik saygı düzeylerinin onların akademik ve çalgı başarı düzeylerine etki edeceği düşünülmektedir. Bu araştırmada, öğretmen adaylarının, Benlik saygı düzeyleri ile akademik ve çalgı başarıları arasında bir ilişki olup olmadığı, farklı değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırmada, Survey Yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda, 2007-2008 öğretim yılında öğrenim gören toplam 80 kişi oluşturmaktadır. Araştırmadaki veriler, öğrencilere yönelik “Kişisel bilgi formu” ile 1965 yılında Rosenberg tarafından geliştirilen Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ) kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada, istatistiksel anlamlılık düzeyi olarak .05 kabul edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin RBSÖ düzeyleri ile bazı değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır ($p < .05$).

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, benlik saygısı, akademik başarı, çalgı başarıları

Abstract

A research has been conducted in Turkey assuming that the level of music teacher candidates' levels affects their successes in academic and playing musical instrument. In this research, the levels of music teacher candidates Self Esteem and their relations with academic and playing instrument successes have been analyzed according to a number of variables. The Survey Method has been used in the conduct of the mentioned research. The study group of said research encompasses 80 undergraduates studying in Marmara University, Department of Fine Arts Education, and Music Department in 2007-2008 academic years. The data in the research has been gathered by using “Personal Information” and Rosenberg Self-esteem Subscale that Rosenberg developed in 1965. The statistical meaningfulness level has been accepted as .05. At the end of the research, it has been statistically determined that there are significant differences between some of the demographic features with “Self Esteem” scale levels ($p < .05$).

Key Words: Music education, self esteem, academic success, instrument success

¹ Dr.; Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Göztepe Kampüsü 34722 Kadıköy-İstanbul, asgursen@marmara.edu.tr, senagursen@hotmail.com

1. GİRİŞ

Bireylerin, sunulan eğitimden en üst düzeyde yararlanıp, başarılı ve mutlu olabilmesi birçok etmenin karşılıklı etkileşimine bağlıdır. Sunulan eğitimin kalitesi ve bireysel farklılıklar bu etmenlerin başında yer alır. Bireysel farklılıklar arasında yer alan yetenek, başarı, güdülenme, çalışma alışkanlıkları, sınav kaygısı, benlik saygısı gibi değişkenler birçok araştırmaya konu olmuştur. Araştırmalar, bu değişkenlerin gerek başarı, gerekse psikolojik sağlık üzerinde oldukça önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu araştırmaların tümünün ortak amacı, değişkenleri betimlemek, kestirmek ve bireyin yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla kontrol etmektir. Bu amaçlar, aynı zamanda bilimin genel yönelim ve yöntemini de ifade etmektedir (Bozanoğlu, 2005:17-42).

Bugün eğitimin başta gelen amaçlarından birisi, fertleri değişik koşullara uyabilecek, esnek ve kritik düşünebilecek yeteneklerle yetiştirmektir (Tokcan, 1990: 9-11). Başka bir anlatımla çocukların ve gençlerin benlik saygılarını artırarak içinde yaşadıkları toplumda daha başarılı, üretken ve aranan bireyler olmalarını sağlamaktır (Kutlu ve ark., 1997:).

Benlik kavramı kısaca, kişinin kendini algılaması olarak tanımlanabilir. Benlik kuramına göre; insan benlik kavramına uygun biçimde davranır. Yani benlik davranışın en önemli belirleyicisidir. Benlik kavramı kişinin kendini bildiği andan itibaren çevresi ile etkileşimi yoluyla oluşur ve bireyin çevresini bu oluşan benlik kavramına uydurarak algılar, benlik kavramına uygun yaşantıları özümler (sembolize eder). Uygun düşmeyenleri ya yadsır ya da benlik kavramına uyacak şekilde değiştirir (Kuzgun, 1972).

Rogers' e göre Benlik; "Bireyin bazı özellikleri kendine atfetmesidir ve bir kimsenin benlik kavramı daha çok başkalarının onun hakkında ki görüşlerini yansıtır. Benlik kavramı kendi yaşantıları ve organizmik beni ile her zaman uyuşabilecek biçimde kişinin kendini algılamasıdır. Böylece ideal olarak kendini gerçekleştirme eğilimi, benlik kavramını ve benliğin boyutlarının eşanlı olduğu veya uyumlu olduğu şekilde kendini gerçekleştirmeye işaret etmektedir" (Akt. Göde, Savi ve Savi, 1998).

Benlik saygısı, kişinin kendini değerlendirmesi sonunda ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan beğeni durumudur. Kişi kendini eleştirebilir ya da kendini tümünden olumlu bulabilir. Kişinin kendini beğenmesi, kendi benliğine saygı duyması için üstün niteliklerinin olması gerekmez. Çünkü benlik saygısı, kendini olduğundan aşağı ya da olduğundan üstün görmeksizin kendinden memnun olma, kendini olumlu, beğenilmeye, sevilmeye değer bulma ve özüne güvenmeyi sağlayan olumlu bir ruh halidir (Yörükoğlu, 1998).

Sever ve arkadaşları yaptıkları araştırmada, benlik saygısı yüksek olan öğrencilerin ruhsal yönden daha az risk altında olduklarını ve kendine güven duygularının daha iyi geliştiğini bulmuştur (Sever ve ark., 1993). Nitekim benlik saygısı yüksek bireyler daha yaratıcı, başarılı ve sağlıklı, kendine güvenen, atılgan, fikirlerini kolayca ifade eden, sosyal yönden uyumlu kişiler olarak görülmektedir (Yörükoğlu 1998; Brown ve Mann, 1991).

Yükseköğrenime başlamak kişiye daha büyük bir güven ve sorumluluk kazandırır. Genç birey, kendi yaşamını kontrol etmek ve geleceği üzerinde etkili olmak konusunda daha fazla sorumluluk alır, bağımsız düşünme becerisini geliştirir ve sorunlarını çözebileceği konusunda güven kazanır. Bir mesleğe aday olma, bağımsız karar verilmesi gereken durumların artması, farklı yerleşim yerlerinden ve sosyo-kültürel düzeylerden gelip yeni arkadaş çevresi içine girmesi gibi okul yaşantısının getirdiği değişiklikler, öğrencilerin bir gruba ait olması, saygı görme, sevilme, kimliğini tanıma, kendilik değeri gibi pek çok gereksinimlerini tehdit eder durumdadır (Kahrıman, 2005).

Hangi öğrencilerin akademik risk altında olabileceğinin göstergeleri arasında özellikle güdülenme, benlik saygısı ve sınav kaygısı değişkenleri önemli görülmektedir. Çeşitli araştırma bulgularının ortaya koyduğu sonuç, güdülenme, benlik saygısı, akademik başarı arasında anlamlı ilişkiler bulunduğu şeklindedir. İlişkisel araştırmalar göstermektedir ki, akademik güdülenme, akademik benlik saygısı, akademik başarı değişkenleri arasında karşılıklılık temelinde bir ilişki söz konusudur (Bozanoğlu, 2005: 17-42).

Benlik saygısı, öğretmen olacak kişilerin seçiminde de adayın diğer özelliklerinin yanında dikkate alınması gereken önemli bir etkidir. Benlik saygısının, insan davranışındaki yeri ve bunun yanında benlik saygısı yüksek olan bireylerin yaratıcı, sosyal, özgüvenli ve başarılı kişilikler olma özelliklerine sahip olması, geleceğin öğretmenlerinin kendi kişisel ve mesleki farkındalıkları açısından oldukça gereklidir.

Bu durum müzik öğretmeni adayları içinde geçerlidir. Özellikle kişilerle bire bir ve doğrudan iletişim kurulması gereken mesleklerden biri olması nedeni ile müzik öğretmenlerinin benlik saygılarının farkında olarak bu özelliklerini geliştirmeleri, onların mesleki ve akademik gelişimleri açısından üzerinde durulması gereken bir boyuttur.

Bu düşünce ve yukarıda incelenen literatür doğrultusunda yapılan araştırmanın problem cümlesi aşağıdaki biçimde şekillenmiştir.

1.1. Problem Cümlesi

Müzik öğretmeni adaylarının “Benlik saygısı” ile “Akademik ve Çalgı başarı” düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?”

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacını, müzik öğretmeni adaylarının akademik başarılarını ve aldıkları mesleki eğitimin etkinliğini etkilediği düşünülen “Benlik saygısı” ile “Akademik ve Çalgı başarı” düzeyleri arasındaki ilişkinin farklı değişkenlere göre incelenmesi oluşturmaktadır.

1.3. Alt Problemler

Bu amaç doğrultusunda Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretmen adaylarının;

- Benlik saygısı düzeyleri; Cinsiyet, yaş, sınıf, anne-baba eğitim, ailenin maddi durumu ve ailenin genel yapısı değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

- Benlik saygısı düzeyleri ile akademik başarı ve çalgı başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
şeklinde sorulan sorulara cevaplar aranmıştır.

2. YÖNTEM

Bu araştırma, bir alan araştırmasıdır. Alan araştırmasının bilimsellik niteliği, toplum dolayısıyla toplumdaki bireyleri ilgilendiren değişkenleri içermesinden kaynaklanmaktadır. Bu değişkenler, bireylerin sosyal olgu dediğimiz cinsiyeti, sosyo-ekonomik statüsü, eğitim düzeyi, yaşı, mesleği, yaşadığı coğrafi bölge gibi (bağımsız) değişkenlerle, bireyin düşünceleri, tavrı, tutumu, algısı ve ilgisi gibi psikolojik ve sosyo-psikolojik davranışı denilen (bağımlı) değişkenlerden oluşur. Alan araştırması verilen bu değişkenleri teker teker incelediği gibi (dağılım karakteristikleri olan ortalama, standart kayma, v.b), değişkenler arası ilişkiyi de ortaya koymaya çalışır (Arseven, 2001).

Araştırmanın bu bölümünde araştırma verilerinin elde edildiği çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi konusunda bilgiler verilecektir.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 3. ve 4. sınıf müzik öğretmeni adayları arasından random yoluyla seçilmiştir (N=80). Bu öğrencilerin çoğunu üçüncü sınıfta öğrenim gören (N=50) ve 18–22 yaş arasındaki (N=60), 55'i kız ve 25'i erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmadaki veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” ile 1965 yılında Rosenberg tarafından geliştirilen Rosenberg Benlik Saygısı (RBSÖ) ölçeği kullanılarak elde edilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu: Demografik özelliklerle ilgili bilgi toplamak üzere araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Bu formda, araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının kişisel özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla toplam 15 soru hazırlanmıştır. Araştırmada, amaçlara uygun olarak seçilen sorular kullanılmıştır.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)-Self-Esteem scale: Morris Rosenberg (1965) tarafından geliştirilmiş olan ve 63 maddeden oluşan ölçeğin 12 alt ölçeği vardır. Ölçek 10 maddeden oluşan 4 dereceli Likert türü bir ölçektir ve sorulardan beşi ters kodlanmıştır. Rosenberg istenildiği takdirde alt ölçeklerin araştırmalarda ayrı ayrı kullanılabileceğini belirtmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda benlik saygısını ölçmeye yönelik olarak ölçeğin ilk ‘10’ maddesi kullanılmıştır. Ölçeğin kendi içindeki değerlendirme sistemine göre denekler, 0 ile 6 puan arasında puan almaktadır. Ölçekten alınan puanın yükselmesi, benlik saygısı düzeyinin düşmesine işaret etmektedir. 0-1 puan: Yüksek düzeyde benlik saygısı, 2-4 puan: Orta düzeyde benlik saygısı, 5-6 puan: Düşük düzeyde benlik saygısı olarak değerlendirilmiştir (Erman, Şahan ve Can, 2008).

Çuhadaroğlu (1986) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçeğin test tekrar test güvenilirliği 0.89, geçerliği ise 0.71'dir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması Tuğrul (1994) tarafından da yapılmış ve psikiyatrik görüşme sonuçlarıyla ölçek arasındaki korelasyonun 0.71 olduğu belirtilmiştir (Demirtaş ve Dönmez, 2006).

2.3. Verilerin Analizi

Araştırma verileri birkaç aşamada toplanmıştır. Önce araştırmanın amaçlarına uygun olarak belirtilen ilişkisel çözümler gerçekleştirilmiştir. Verilerin istatistiksel çözümleri, bilgisayar ortamında SPSS paket programının 13.0 versiyonu ile sınımlanmıştır. Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Benlik Saygısı Ölçeğinden aldıkları puanların; cinsiyet, yaş, sınıf, anne-baba eğitim, ailenin maddi durumu ve ailenin genel yapısı değişkenlerine göre fark yaratıp yaratmadığı belirlenirken, gruplar içerisinde normal dağılım özelliği göstermeyen gruplar için non-parametrik, normal dağılım gösteren gruplar içinse parametrik analiz teknikleri kullanılmıştır. Öğrencilerin benlik saygısı, akademik ve benlik saygısı çalgı başarı puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek üzere de, iki sürekli değişken arasındaki doğrusal ilişkinin derecesinin saptanması istendiği durumlarda kullanılan bir analiz tekniği olan Pearson Çarpım Moment Korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

3. BULGULAR ve YORUM

Araştırmanın 1. alt problemi, “Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı öğretmen adaylarının, Benlik saygısı düzeyleri; cinsiyet, yaş, sınıf, anne-baba eğitim, ailenin maddi durumu ve ailenin genel yapısı değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?” biçiminde ifade edilmiştir. Alt problemle ilgili bulgular aşağıda tablolaştırılarak açıklanmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Benlik Saygısı Puanlarının Yaş ve Sınıf Değişkenlerine Göre Toplam Puan Açısından Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları (N=80)

Ölçek	Yaş	n	x	ss	t Testi	
					t	p
	18-22	45	12.78	4.62	1.562	.036*
	23 üstü	35	14.26	3.53		
RBSÖ	Sınıf	n	x	ss	t	p
	3.sınıf	50	25.37	3.35	2.078	.156
	4.sınıf	30	26.24	4.13		

*p<.05

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf değişkenine göre benlik saygısı genel ölçek (RBSÖ) değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmazken (p>.05), yaş değişkeni ile

benlik saygısı puanları arasındaki fark anlamlıdır ($p<.05$). Aritmetik ortalamalara bakıldığında ise, 23 yaş ve üstündeki müzik eğitimi anabilim dalı ($x=14.26$) öğrencilerinin puanları, 18-22 yaş arasındaki öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksektir. Bu bilgiler doğrultusunda müzik öğretmenliği eğitimi alan öğrencilerin RBSÖ puan ortalamaları üzerinde yaş değişkeninin önemli bir etkisi olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin Benlik Saygısı Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Toplam Puan Açısından Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney- U Testi Sonuçları ($N=80$)

Ölçek	Cins.	n	x	Sıraların top.	M.W.U	p
RBSÖ	Kız	55	27.76	123.00	142.000	.256
	Erkek	25	24.38	135.00		
	Toplam	80				

* $p<.05$

Tablo 2’de görüldüğü üzere, incelendiğinde, çalışma grubunun cinsiyet değişkenine göre benlik saygısı genel ölçek değerleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>.05$). Özetle, öğrencilerin RBSÖ puan ortalamaları üzerinde cinsiyet değişkeninin önemli bir etkisi yoktur.

Tablo 3. Öğrencilerin “Benlik Saygısı” genel puanlarının “anne-baba eğitim, aile maddi durum ve ailenin genel yapısı” değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal-Wallis Testi sonuçları ($N=80$)

Ölçek	Anne-Baba eğitim	n	x	p	
RBSÖ	İlkokul	5	26.42	.429	
	Orta dereceli okul	45	22.55		
	Üniversite	30	14.31		
	Toplam	80			
	Aile maddi durum		n	x	p
	Düşük	10	14.27	.045*	
	Orta	48	28.42		
	Yüksek	22	34.38		
	Toplam	80			
	Ailenin genel yapısı		n	x	p
	Otoriter	25	23.87	.023*	
	Demokratik	30	31.28		
İlgisiz	11	15.35			
Koruyucu	14	44.24			
Toplam	80				

* $p<.05$

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin RBSÖ genel

puanlarının, “anne-baba eğitim, aile maddi durum” ve “ailenin genel yapısı” değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen analiz sonucunda; öğrencilerin Benlik saygısı puanları ile “ailenin maddi durumu” ve “ailenin genel yapısı” değişkenleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Bu işlemin ardından Kruskal Wallis sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney U analizinin sonucunda, araştırmaya katılanların “ailenin maddi durumu” değişkeninde söz konusu farklılığın “orta” ile “yüksek” sınıklarını işaretleyen gruplar arasında, ailesinin maddi durumunu “yüksek” ($x=34.38$) olarak algılayan öğrenci grubunun lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Aynı şekilde yapılan analizler sonucunda, öğrencilerin “ailenin genel yapısı” değişkeninde söz konusu farklılığın “demokratik” ve “koruyucu” ailelere sahip olduğunu düşünen gruplar arasında ailelerini “koruyucu” ($x=44.24$) olarak belirten grubun lehine gerçekleşmiştir.

Araştırmanın 2. alt problemi, “Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı öğretmen adaylarının, “Benlik saygısı düzeyleri ile akademik başarı ve çalgı başarı puanları arasında fark var mıdır?” biçiminde ifade edilmiştir. Alt problemle ilgili bulgular aşağıda tablolaştırılarak açıklanmıştır.

Tablo 4. Öğrencilerin “Benlik Saygısı-Akademik Başarı, Benlik Saygısı-Çalgı Başarı” Puanları Arasındaki İlişki İle İlgili “Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı” Sonuçları

	n	x	ss	r	p
RBSÖ	80	34.56	16.43	.548	.057*
Akademik	80	58.41	14.23		
	n	x	ss	r	p
RBSÖ	80	42.27	12.45	.432	.042*
Çalgı Başarı	80	67.16	21.26		

* $p < .05$

Tablo 4’e bakıldığında, “Benlik saygısı-Akademik ve Çalgı Başarı” puanları için yapılan test sonuçlarına göre, .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu durumdan anlaşıldığı gibi, öğrencilerin akademik ve çalgı başarı düzeyleri onların benlik saygısı puanlarını etkilemektedir.

4.SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının yaşları ile benlik saygısı genel ölçek değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Bununla beraber 23 yaş ve üstü öğrencilerin RBSÖ puanlarının, 18-22 yaş arasındaki öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmüştür. Aksayan ve Gözüm’ e göre (1998) “İlerleyen yaşla birlikte kişi, yaşamında daha fazla deneyim kazanmaktadır”. Çuhadaroğlu (1986) konu ile ilgili yaptığı çalışmasında, “İnsanlara güvenme ile benlik saygısı arasında sıkı

bir ilişki” olduğunu belirtmiştir. Yaşın ilerlemesi ile birlikte deneyim kazanan kişilerin benlik saygısı yükseldikçe insanlara karşı olan güvenleri de artmaktadır. Bu nedenle yaşla birlikte benlik saygısı düzeyinin artması beklenen bir sonuçtur. Eldeki veri bu düşüncüyü destekler nitelikte olup, yapılmış olan diğer çalışmalarla da tutarlılık göstermektedir.

Yapılan araştırmanın sonucunda, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkeni ile genel ölçek değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Erman ve arkadaşlarının (2008) bayan ve erkek sporcuların benlik saygı düzeylerini araştırdığı araştırmada da cinsiyet farklılığının benlik saygı düzeyini etkilemediği saptanmıştır. Eldeki bulgu örnek araştırma verilerini destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin RBSÖ genel puanlarının, “anne-baba eğitim, aile maddi durum” ve “ailenin genel yapısı” değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen analiz sonucunda; öğrencilerin Benlik saygısı puanları ile “ailenin maddi durumu” ve “ailenin genel yapısı” değişkenleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Araştırmaya katılanların “ailenin maddi durumu” değişkeninde söz konusu farklılığın “orta” ile “yüksek” sınıklarını işaretleyen gruplar arasında, ailesinin maddi durumunu “yüksek” olarak algılayan öğrenci grubunun lehine gerçekleştiği belirlenmiş, aynı şekilde öğrencilerin “ailenin genel yapısı” değişkenindeki söz konusu farklılığın “demokratik” ve “koruyucu” ailelere sahip olduğunu düşünen gruplar arasında, ailelerini “koruyucu” olarak belirten grubun lehine gerçekleştiği görülmüştür. Suner (2000), yapmış olduğu çalışmada, ergenlerin çoğunun orta gelir düzeyinde olduğunu belirtmiş, Türkiye’nin var olan ekonomik durumu ile orantılı bir sonuç elde etmiştir. Ailenin içinde bulunduğu maddi durum, ister istemez çocuğun sosyal yaşamdaki yerini, arkadaşlık ortamı gibi durumlarını etkilemekte, böylece kendine olan özgüveninde ve buna bağlı olarak benlik saygısında önemli bir etki yaratabilmektedir. Yörükoğlu’nun aktardığı (1986) ve ailelerin sosyo-ekonomik durumları ile gençlerin benlik saygısı arasındaki ilişkinin araştırıldığı başka bir araştırmada, varlıklı yani ekonomik olarak üst sınıflardan gelen gençlerin %51’inde yüksek benlik saygısı saptanmasına karşılık, düşük ekonomik sınıflara mensup gençlerde ise bu oran %38’ dir. Eldeki bulgu bu sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Araştırmada “koruyucu” aile yapısına sahip olan öğrencilerin benlik saygı değerlerinin diğer gruptakilere oranla yüksek çıkmasının nedeni olarak da, aile içinde aşırı ilgiye ve korumaya maruz kalınması gösterilebilir. Fakat elde edilen bu sonucun araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özellikleri ile sınırlı olduğu da unutulmamalıdır.

Öğretmen adaylarının “anne-baba eğitim” durumları ile genel benlik saygısı puanları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık elde edilmemiştir. Kahrıman (2005) yaptığı çalışmada, annenin eğitim durumu ile benlik saygısı puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Sever ve ark (1993) ve Yılmaz ve Ekinci’nin (2001)

hemşirelik öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmalarda da, aile eğitim durumunun öğrencilerin benlik saygısını etkilemediği saptanmıştır.

Araştırmanın sonucunda, “Benlik saygısı-Akademik ve Çalgı Başarı” puanları için yapılan test sonuçlarına göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bu durumdan anlaşıldığı gibi, öğrencilerin akademik ve çalgı başarı düzeyleri onların benlik saygısı puanlarını etkilemektedir. Ankara’da 1000 lise öğrencisi üzerinde gerçekleştirilen bir araştırmada, akademik olarak başarılı olan öğrencilerin özsaygıları, kendilerini başarısız olarak algılayanlara göre daha yüksek bulunmuştur (Güngör, 1989). Benlik saygısının okul başarısını etkilediğini savunan çalışmalarda kendisini olumsuz değerlendiren, benlik saygısı düşük ergenlerin okul başarıları da düşük bulunmuştur. Doğusal (1987) ve Yavuzer (2004) yapmış oldukları çalışmalarda benlik saygısının ve okul başarısının birbiri ile ilişkili olduğunu, benlik saygısı yüksek olan öğrencilerin, okul başarılarının da yüksek olduğunu savunmuşlardır. Özkan (1987), Erdinç (1995) ve Güngör (1989) benlik saygısının okul başarısını etkilediğini, benlik saygısı düşük bulunan öğrencilerin okul başarılarının da düşük olduğunu belirtmişlerdir. Eldeki araştırma bulguları bu verileri doğrular niteliktedir.

Bu verilerle paralellik gösteren, benlik saygısı ve çalgı başarısı arasında bulunan anlamlı farklılık ise araştırmanın sonucunda beklenen bir sonuçtur. Özellikle çalgı eğitiminde ve performansında kişinin kendine olan güveni, yeterliliği ve benlik saygısı düzeylerinin yüksek olması çok önemlidir. Kendini doğru ifade edemeyen, kapasitesinin farkında olmayan, özgüveni ve mesleki yeterliliği eksik bir müzisyen ve eğitimcinin mesleğinde başarılı olması beklenemez.

Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgular ve sonuçları doğrultusunda;

- Benlik saygısı düzeylerinin olumlu destek ve yapıcı yaklaşımla gelişebileceği göz önünde bulundurulduğunda, benlik saygısı düşük öğrenciler üzerinde grupla danışma etkinlik ve oturumlarının düzenlenmesi,
- Her branşta müzik eğitimi alan öğrencilerin benlik saygısı algı ve düzeylerinin incelenmesi ve öğrencilerin özgüven eksikliklerini gidermeye yönelik hizmet içi eğitim çalışmalarının düzenlenmesi,
- Eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının, öğrencilerin olumlu yönlerini takdir etme, benlik saygılarını geliştirici bir tutum sergileme gibi yöntemleri kullanarak onların benlik saygısı düzeylerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaları,
- Her branşta profesyonel müzik eğitimi alan öğrencilerin benlik saygılarını olumlu veya olumsuz yönde etkileyen durumları inceleyen geniş örneklem gruplu deneysel araştırmaların yapılması önerilebilir.

Kaynaklar

- Aksayan, S. ve Gözüm, S. (1998). Olumlu Sağlık Davranışlarının Başlatılması ve Sürdürülmesinde Öz etkililik Algısının Önemi, *Cumhuriyet Üniversitesi HYO Dergisi*, 2:35-42.
- Arseven, A. (2001). Alan Araştırma Yöntemi. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık A.Ş.
- Bozanoğlu, İ. (2005). Bilişsel Davranışçı Yaklaşımına Dayalı Grup Rehberliğinin Gütülenme, Benlik Saygısı, Başarı ve Sınav Kaygısı Düzeylerine Etkisi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, cilt: 38, sayı: 1 (17-42)
- Brown, J. ve Mann, L. (1991). Decision-making competence and self-esteem a comparision of parents and adolescents, *Journal of adolescence*, 14.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). “Adolesanlarda Benlik Saygısı”, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demirtaş, A. ve Dönmez, A. (2006). Yakın İlişkilerde Kıskaçlık: Bireysel, İlişkisel ve Durumsal Değişkenler, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(3): 181-191.
- Doğusal N. (1987). “İlkokul Beşinci Sınıf Öğrencilerinde Benlik Kavramının Akademik Başarı Üzerindeki Etkisi”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erdinç G.A. (1995). “İzmir İli Lise Öğrencilerinde Benlik İmajı-Başarı İlişkisi”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Erman, K., Şahan, A. ve Can, S. (2008). Sporcu Bayan ve Erkeklerin Benlik Saygısı Düzeylerinin Karşılaştırılması. <http://www.bilalcoban.com/index>, adresinden 21 Şubat 2008 tarihinde indirilmiştir.
- Göde, O., Savi F. ve Savi, S. (1998). *Eğitimin Bütünlüğü İçinde Sporun Duygusal İstismara Uğrayan Ergenlerin Benlik Kavramlarına Etkisi*. II. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumunda sunulmuş bildiri, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Güngör A (1989). “Lise Öğrencilerinin Özsayı Düzeylerini Etkileyen Etmenler”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi: Ankara.
- Kahriman, İ. (2005). Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Atılganlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 9(1).
- Kutlu, Y. ve ark.(1997). *İ.Ü. FNHYO’nda Uygulanan Eğitimin Öğrencilerin 4 Yıllık Eğitim Süresi İçindeki Atılganlık Düzeyi ve Benlik Saygılarının Araştırılması*. IV Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumunda sunulmuş bildiri, Kıbrıs.
- Kuzgun, Y. (1972). Ana- Baba Tutumlarının Bireyin Kendini Gerçekleştirme Düzeyine Etkisi.(Yayımlanmamış Doktora Tezi) Ankara, Hacettepe Ü. Eğitim Enstitüsü.
- Sever, A. ve ark. (1993). İ.Ü FNHYO ve SHMYO Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Ruhsal Durumlarının Araştırılması, *Hemşirelik Bülteni*, VII, 28.
- Özkan I. (1987). *Gençliğin Akademik Başarısını Etkileyen Zihinsel ve Ruhsal Faktörler*. I. Milletler Arası Gençlik Kongresinde sunulmuş bildiri, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Suner, İ. (2000). “Farklı liselerdeki ergenlerin benlik saygısı, akademik başarı ve sürekli kaygı düzeyi arasındaki ilişki”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimde Psikolojik Hizmetler, İzmir.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and Adolescent Self-image*. Princeton University Pres, New Jersey.
- Tokcan, E. (1990). Öğrenci-Öğretmen-Yönetici Yönünden Eğitimin Genel Hedefleri, *Türk Hemşireler Dergisi*, 39:9-11
- Tuğrul, C. (1994). Alkoliklerin Çocuklarının Aile Ortamlarındaki Stres Kaynakları, Etkileri ve Stresle Başa Çıkma Yolları, *Türk Psikoloji Dergisi*, 9: 57-73.
- Yavuzer, H. (2004). Çocuk Psikolojisi. Remzi Kitapevi, 26. Basım, İstanbul.
- Yılmaz, S. ve Ekinci, M. (2001). Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinde Benlik Saygısı ve Atılganlık Düzeyi Arasındaki İlişki, *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu*, 4(2).
- Yörükoğlu, A. (1986). *Gençlik Çağı*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Sosyal ve Felsefi Eserler Dizisi. No: 26.
- Yörükoğlu, A. (1998). *Gençlik Çağı*:10.Basım, Özgür Yayınları. İstanbul.